

A Képviselő-testület nyilvános
ülésének anyaga (2011. évi
CLXXXIX. törvény 46. § (1) bek.)

Előterjesztés a Képviselő-testület ülésére

Tárgy: Helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálata 2017.

Tisztelt Képviselő-testület!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a szerint a települési önkormányzat öt évente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot (a továbbiakban: HEP) fogad el, melynek megvalósulását két évente áttekinti.

A HEP célja a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetének vizsgálata, valamint az e területeken feltárt problémák kezelése érdekében szükséges intézkedések elősegítése.

Önkormányzatunk Képviselő-testülete 2013. júniusi ülésén megvitatta, és a 181/2013. (VI. 20.) számú határozatával elfogadta a HEP-et, majd a 171/2015. (VI. 25.) számú határozatával elfogadta a tervek két éves megvalósulásáról szóló felülvizsgálatot.

Mivel a HEP utolsó felülvizsgálata óta újabb két év eltelt, aktuálissá vált annak célterületeivel kapcsolatos intézkedések számbavétele, értékelése. Erre tekintettel elkészítettük a HEP – előterjesztéshez mellékelt – felülvizsgálatát, amit kérem, hogy a tisztelt Képviselő-testület az alábbi határozati javaslat elfogadásával hagyjon jóvá.

Tájékoztatom a Képviselő-testületet, hogy jövő évben, az 5 éves ciklus lejártával új Helyi Esélyegyenlőségi Programot kell készítenie Önkormányzatunknak.

Az előterjesztést véleményezésre megküldtem az Egészségügyi és Szociális Bizottságnak. A Bizottság véleményéről a testületi ülésen adok tájékoztatást.

Határozati javaslat:

A Képviselő-testület a helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulásáról készült beszámolót elfogadja.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség.)

Budapest Hegyvidék, 2017. június „ 19 „

Láttam:

dr. Szabó Zsófia Zsuzsanna
aljegyző

Fonti Krisztina
alpolgármester

Pokorni Zoltán
polgármester

Melléklet: Beszámoló a helyi esélyegyenlőségi program megvalósulásáról

Beszámoló a helyi esélyegyenlőségi program megvalósulásáról

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, valamint a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) 181/2013. (VI. 20.) számú határozatával elfogadta a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, amely elérhető¹ a Hegyvidéki Önkormányzat honlapján.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (a továbbiakban: HEP) készítésekor elsődleges célként jelölte meg, hogy a helyzetelemzése által kiemelt célcsoport (idősek) esetében megmutassa azokat az irányokat, eszközöket, amelyek segítségével helyi társadalmunk érintett tagjainak életminősége javítható, további célja volt, hogy rámutasson a kevésbé fókuszban lévő, mégis a hátrányos megkülönböztetés áldozataivá válható más csoportok (nők, gyerekek, fogyatékkal élők és mélyszegénységben élők) helyzetére is. A HEP elfogadásával az Önkormányzat nyíltan kiállt az esélyek egyenlőségének előmozdítása – mint értékrendszer – mellett.

E beszámoló az elmúlt két évben megvalósultakról ad számot azzal, hogy 2018-ban egy új helyzetelemzésen alapuló Esélyegyenlőségi Programot készítünk.

Demográfiai változások, iskolázottság, jövedelmi helyzet

A HEP 2013. évi készítésekor 2011. évi (illetve korábbi) statisztikai adatok álltak rendelkezésre, valamint a 2010. évi népszámlálás részeredményei. A jelenlegi beszámolóinkban a készítés kori megállapításaink helyességét a 2011. évet követő 4 év adatsorával (2015-ig) tudjuk vizsgálni.

Míg a 2011-es adatok alapján a kerület lakónépességének² folyamatos, de kismértékű csökkenését láthattuk – szemben a fővárossal, ahol enyhe növekedés volt jellemző –, a következő években ez a trend a Hegyvidéken megfordulni látszik, így 2012 és 2014 között már nagyobb volt a lakónépesség száma, mint a korábbi években, csupán 2015-ben volt egy kisebb visszaesés. Mivel 2016 adatai még kerületi szinten nem ismertek, nem látható, hogy a folyamat összességében merre tart.

¹ <http://www.hegyvidck.hu/hivatal/strategiak/helyi-eselyegyenlosegi>

² A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyancsak a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

1. számú táblázat – Lakónépesség száma az év végén

A táblázatban dőlt betűvel szedett adatok – a HEP-ben megjelent adatsorokhoz képest – újak vagy pontosítva lettek (tekintettel arra is, hogy a KSH a lakónépességi adatokat a népszámlálás adataiból vezeti tovább).

	XII. kerület	Budapest
2007 (fő)	56 257 fő	1 702 297 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,64 %	100,35 %
2008 (fő)	56 544 fő	1 712 210 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,51 %	100,58 %
2009 (fő)	55 980 fő	1 721 556 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,00 %	100,55 %
2010 (fő)	55 922 fő	1 733 685 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,90 %	100,70 %
2011 (fő)	55 776 fő	1 727 495 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,74 %	99,64 %
2012 (fő)	57 922 fő	1 735 711 fő
Lakónépesség számának változása (%)	103,85 %	100,48 %
2013 (fő)	58 068 fő	1 744 665 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,25 %	100,52 %
2014 (fő)	58 332 fő	1 757 618 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,45 %	100,74 %
2015 (fő)	58 171 fő	1 759 407 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,7 %	100,1 %

Forrás: KSH-TSTAR

Ugyanezt a trendet követi az állandó népesség emelkedése is: 2011-ben 58 903, míg 2015-ben 59 066 fő állandó lakosa volt a Hegyvidéknek. A lakónépesség és az állandó népesség közötti, több évre visszamenőleg folyamatosan fennálló eltérés alapján átlagosan legfeljebb néhány ezer főre tehető azoknak a száma, akiknek az állandó lakóhelye a kerületben van, ideiglenesen mégis máshol próbálnak szerencsét.

2. számú táblázat – Állandó népesség száma az év végén, nemenként, ill. korosztályonként

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
állandó népesség száma	58 903 fő	58 893 fő	59 029 fő	59 212 fő	59 066 fő
nő	32 160 fő	32 128 fő	32 213 fő	32 282 fő	32 220 fő
	54,6 %	54,6 %	54,6 %	54,5 %	54,5 %
férfi	26 743 fő	26 765 fő	26 816 fő	26 930 fő	26 846 fő
	45,4 %	45,4 %	45,4 %	45,5 %	45,5 %
0-14 évesek	8 190 fő	8 410 fő	8 720 fő	9 030 fő	9 201 fő
	13,9 %	14,2 %	14,8 %	15,2 %	15,6 %
15-17 évesek	1 273 fő	1 313 fő	1 261 fő	1 279 fő	1 269 fő
	2,2 %	2,2 %	2,1 %	2,2 %	2,1 %
18-59 évesek	30 122 fő	29 838 fő	29 443 fő	29 241 fő	29 024 fő
	51,0 %	50,5 %	49,9 %	49,4 %	49,1 %
60-64 évesek	4 102 fő	3 967 fő	4 095 fő	4 153 fő	4 098 fő
	6,9 %	6,7 %	6,9 %	7 %	6,9 %
65 év feletti	15 216 fő	15 365 fő	15 510 fő	15 509 fő	15 477 fő
	25,8 %	26,0 %	26,3 %	26,2 %	26,2 %

Forrás: KSH-TSTAR

Az állandó népesség adatait alábontva megállapítható, hogy míg a kiskorúak aránya a teljes lakosságon belül ebben a négy évben (tovább) növekedett, a középkorúak aránya kismértékben, de folyamatosan csökkent, amely megfelel a 2011-ben prognosztizált trendnek. Ami izgalmasabb változás talán, hogy a 60 év feletti arányának folyamatos emelkedése 2015-ben, a 65 év felettieknek már 2014-ben megfordulni látszik, vagyis csökkenésnek indult. A HEP készítésekor felhívta a figyelmet a kerület öregedési indexének hihetetlen magas voltára (2011-ben 185,8 %), vagyis, hogy közel kétszer annyi a 65 év feletti száma, mint a 14 év alatti lakosoké (Budapesten ez a mutató ugyanekkor 149,3 % volt). Mindez azt mutatja, hogy kerületünk az egyik legjobban előregedő település, alapvetővé téve, hogy a HEP leginkább kiemelt célcsoportja az idősek legyenek. Bízható adatként mutathatjuk be, hogy a 65 év feletti állandó lakosság számának folyamatos növekedése (utóbbi két évben csökkenése) mellett a 14 év alatti állandó lakosok száma is emelkedik, az előbbinél nagyobb mértékben, vagyis a Hegyvidék öregedési indexe magas volta ellenére is évről évre kedvezőbb képet mutat. Szerencsére ezt a frissebb adatokból is így láthatjuk (2008-ban 196,7%, 2011-ben 185,8 %, 2015-re pedig már 168,2 %).

3. számú táblázat – Öregedési index³

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2005	14 254	8 462	168,4
2010	15 147	8 001	189,3
2011	15 216	8 190	185,8
2012	15 365	8 410	182,7
2013	15 510	8 720	177,9
2014	15 509	9 030	171,7
2015	15 477	9 201	168,2

Forrás: KSH-TSTAR

³ Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti mennyi 65 éven felüli fő jut. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év feletti vannak többen, és a település előregedő. Öregedő település esetén az idősek fokozottabb ellátására van szükség.

A kerület állandó népességének számát korcsoportonként és nemenként áttekintve azt láthattuk 2013-ban (a 2011-es adatok alapján), hogy míg a 18 év alattiak körében kis mértékben, de több a fiú, mint a lány, a 18 év feletti lakosságban szinte minden korosztályban magasabbnak találjuk a nők számát. Ez az eltérés (a nők javára) azonban csak a 60, de még inkább a 65 év feletti tekintetében jelentősebb – hasonlóan a budapesti tendenciákhoz –, így a nőkre mint a HEP célcsoportjára, elsősorban az idősként egyedül maradóként kell gondolni, és csak másodsorban úgy, mint akiknek a munkavállalásban kell nagyobb kihívásokkal szembe nézni. Ezek az arányok 2015-ös adatsorokat nézve sem alakultak másképpen.

A kerületi Településfejlesztési Konceptió képviselő-testület által 2015 májusában elfogadott megalapozó vizsgálata (a továbbiakban: vizsgálat) szerint a lakosság magas képzettségi adatai nemcsak, hogy történelmileg meghatározottak, de még ma is javuló tendenciát mutatnak. Az általános iskolát elvégzők aránya a 15. életévét betöltött népességben belül 2001 és 2011 között 96,4 %-ról 98,9 %-ra nőtt, az érettségivel rendelkezők aránya a 18. életévüket betöltötték között ugyanebben az időszakban 79,6 %-ról 87,5 %-ra javult. A kerületi lakosság több mint fele rendelkezik diplomával, amely jóval meghaladja a fővárosi átlagértéket. A vizsgálat adatainak elemzése rámutatott arra is, hogy a felsőfokú végzettséggel rendelkezők elvándorlási hajlandósága aránylag alacsony, viszont nagyarányú a magasabb végzettségűek beáramlása és a lakosság felsőoktatási részvétele, diplomaszerezése. Erre utal az is, hogy – a fővárosi kerületek közül a 18-25 éves korosztályban – a Hegyvidéken a második legmagasabb (62,6 %) a felsőoktatásban nappali tagozaton tanulók aránya (budapesti átlag 48,6 %).⁴

A vizsgálat szerint a nyilvántartott álláskeresők száma – más településekhez viszonyítva – a legalacsonyabbak között van, így az aktív korú, nem foglalkoztatottak arányának csökkenése 2001 és 2011 között az inaktív lakosság (pl. GYES-en, GYED-en lévő) részarányának növekedésére vezethető vissza. Kedvező, hogy a fővárosi kerületek közül a Hegyvidéken az egyik legalacsonyabb a munkanélküli fiatalok aránya (10,9 %, szemben a 15,5 %-os fővárosi átlagértékkel).

A 2011-ben munkaviszonnyal rendelkezők közel 90 %-a a szolgáltatás, illetve a kutatás-fejlesztés területén dolgozott, a szellemi foglalkoztatottak aránya 82,4 % volt, ami nyilvánvalóvá teszi a kerület értelmiségi jellegét, valamint azt, hogy a magasán képzett helyi lakosság elhelyezkedési esélye is nagy, ezzel is erősítve a települési identitást. Mindez magával vonzza, hogy Budapesten a XII. kerület lakosai rendelkeznek a legmagasabb jövedelemmel.

A kerületben ugyanakkor magas az inaktív korúak aránya (27,9 %) az átlagosnál idősebb korstruktúra következtében.⁵

Összességében a 2015-ben elfogadott megalapozó vizsgálat a HEP két évvel korábbi megállapításait és az akkor prognosztizált trendeket a demográfia, a képzettség, illetve a foglalkoztatottság terén visszaigazolta, megerősítve, hogy a HEP elsődleges célterülete továbbra is az idősödés problémája, és lényegesen kevesebb hangsúly helyezkedik a másik négy célcsoportra (mélyszegénységben élők és romák, nők, gyermekek, fogyatékkal élők).

Az elmúlt két évben az idősekért végzett tevékenységek bemutatása

Míg a megvalósítás első két évében az alapok lefektetésére került a hangsúly (elkészítettük Önkormányzatunk Idősügyi Konceptióját, valamint létrehoztuk a kerületi Idősügyi Tanácsot), illetve

⁴ HBH Euroconsulting Kft. - CompArt Stúdió Kft. – Hegyvidéki Önkormányzat: Hegyvidék Településfejlesztési Konceptió Megalapozó vizsgálat, Képzettség (60. o.)

⁵ HBH Euroconsulting Kft. - CompArt Stúdió Kft. – Hegyvidéki Önkormányzat: Hegyvidék Településfejlesztési Konceptió Megalapozó vizsgálat, Foglalkoztatottság (61. o.)

2014-ben útnak indítottuk a Szépkorúakért a Hegyvidéken Programot, a rákövetkező két esztendőben a program megszilárdításán, bővítésén dolgoztunk.

Szépkorúakért a Hegyvidéken program

A program a kötelezően ellátandó alapszolgáltatási feladatok kiegészítésére, az idősek körében jelentkező szükségletek minőségének javítására indult el, a Képviselő-testület Egészségügyi és Szociális Bizottságának 12/2014. (II. 25.) számú határozata alapján.

Három fő eleme van: az Információs Pont, az Önkéntes program és a Közösségfejlesztő program. Az Információs Pont célja, hogy azon kerületi lakosok (gyermekek, házastársak, unokák, szomszédok) számára nyújtson segítséget, akik az idősekhez kapcsolódó tevékenységeik során információra, támogatásra szorulnak. A Pont működéséről az érintett lakosság szórólapokon, a Hegyvidék újságból, a Hegyvidék Tv-ből, valamint az Önkormányzat, az intézmény és a program web oldaláról tájékozódhat. Míg az indulás évében 147 megkeresés érkezett, 2016-ban 361 esetben fordultak információért munkatársainkhoz, legtöbbször az ingyenesen hívható zöldszámon.

Az Önkéntes program célja az intézményes formában zajló házi segítségnyújtás tevékenységi körén kívül eső olyan mindennapi feladatok ellátása, mint a felolvasás, főzés, takarítás, kerti munkák elvégzésében, a hivatalos ügyek intézésében vagy az orvosokhoz, kezelésekre történő eljutásban való segítségnyújtás. Az önkéntesek 2014 októberétől színesítik tevékenységükkel a házi segítségnyújtást, hozzájárulva ezzel az érintett kerületi idősek minőségi ellátásához. 2016-ban 35 önkéntes összesen 2 563 munkaórában látta el feladatát, 2017-re az önkéntesek száma 55 főre gyarapodott.

4. számú táblázat – Önkéntesek az idősellátásban

	2014.	2015.	2016.
képzésben résztvevők száma	9	28	11
ténylegesen önkéntes munkát végzők száma	9	30	35
önkéntesek által ledolgozott órák száma	n.a.	2 286	2 563

A harmadik, a Közösségfejlesztő program a szomszédsági kapcsolatok élénkítéséről, ezen keresztül pedig az idős emberek magányának csökkentéséről szól. E programban a szabadidővel rendelkező nyugdíjas polgárok abban is támogatást kapnak, hogy mindinkább közösségük hasznos tagjai lehessenek. A program első három évében bevontuk a Közösségfejlesztők Egyesületét, de tavalytól célunkat – hogy nélkülük is képesek legyenek működni a megkezdett folyamatok – megvalósítottuk, és beintegráltuk azokat a Kulturális Szalon alá.

További, a kötelező feladatokon kívül végzett programok, melyek az idősek bevonását, aktivitását segítik elő

- Idősek üdültetése (évente 2 alkalommal)
- Könyvet házhoz program
- Nemcsak a 20 éveseké a világháló program
- Szalon Egyetem
- Idősek egészségiskolája (havonta 2 alkalommal)
- Nyugdíjas Filmklub és Teaház
- Idősek Világnapja rendezvény
- Idősek Hónapja programsorozat
- Karácsonyi esetbéd a klubtagok részére
- Kertbarát Kör
- Bridzs Klub
- Uszoda ingyenes használata (hetente egyszer)
- Super-nagyi Népdalkör
- MOM Nyugdíjas Klub

- Kerületi 80 év feletti lakosok ingyenes szállítása (elsősorban az ellátotti kört érinti)
- Szépkorúak köszöntése ajándékkal, virággal

Fentiekből kiemelt programok

„Nemcsak a búszéveseké a világbáló” program

A program idén 10 éves jubileumát ünnepli. Gyakorlati tudást nyújt a kerület érdeklődő idős lakosságának az informatika témájából. Az ingyenes számítástechnikai oktatóprogramban eddig közel 2000 fő vett részt.

„Könyvet házhoz”

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és a Szociális Központ együttműködése az ingyenesen igénybe vehető könyvtári szolgáltatások megvalósítása érdekében történik. A szolgáltatás igénybevevői azok az elsősorban idős kerületi emberek, akik egészségi állapotuk miatt önállóan már nem tudják felkeresni a könyvtárat. A telefonon megrendelt köteteket, folyóiratokat, illetve az egyre többeket érdeklő hangoskönyveket a Könyvtár munkatársa havonta egyszer, személyesen viszi el az igénylők lakására. Arra is lehetőség van, hogy előzetesen csak a szerzőt, vagy a témát beszéljék meg, ezek alapján pedig a könyvtáros maga választja ki a köteteket. A Szociális Központ autót és sofőrt biztosít. Ennek köszönhetően bentlakásos intézménybe, a Napsugár Idősek Otthonába is vállalják a szállítást.

„Szalon Egyetem”

A projekt 2012 őszén indult a Kulturális Szalonban, a hegyvidéki nyugdíjasokat célozta meg mint előadókat és mint hallgatókat. A részvétel ingyenes, a jelentkezési lehetőség folyamatos. Tudományos és ismeretterjesztő előadáson, szakmai kiránduláson, illetve sétán vesznek részt a nyugdíjas hallgatók, szemeszterenként 11 alkalommal. A tematika változatos: irodalom, természettudomány, művészet, stb. A „hallgatók” a szemeszter végén „Szalon Diplomát” kapnak.

A HEP által idősödés körében felvetett problémák közül a nappali ellátás bővítése, illetve a demencia kezelése az, amelyben jelentősebb előrelépés az elmúlt négy évben nem történt, igaz, elképzelések, tervek már születtek, melyekről az Integrált Településfejlesztési Stratégia megalapozó felmérése is beszél.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Önkormányzatunkat 2015-ben Idősbarát Önkormányzat díjban részesítette.

A mélyszegénységben élők és a romák, a nők, a fogyatékkal élők, valamint a gyermekek érdekében végzett tevékenységek

Ahogy a bevezetőben, a jövedelmi helyzetet bemutató részből is látható, a kerület alapvetően a magasabb jövedelmű csoportok letelepedési helye, mélyszegénységről településünkön egyáltalán nem beszélhetünk. Ez alól kivételt egyedül a kerületben élő hajléktalan személyek jelentenek. A roma kisebbség népességszáma a 2011-es népszámlálás adatai szerint 130 fő volt. Ez, bár a bevallás alacsony aránya miatt nem feltétlen reális szám, mégis tükrözi a kerület kisfokú érintettségét, hozzátéve, hogy az itt élő romák integráltan és nem szegregáltan élnek a kerületben.

Mindezek alapján a legnagyobb hangsúlyt az elmúlt két évben ezen a területen a hajléktalan személyek számára nyújtott rehabilitációs tevékenységre helyezte Önkormányzatunk. Az öt éve elindított program

célja, hogy a kerületben életvitelszerűen élő hajléktalan emberek részére olyan segítséget biztosítsunk, amely lehetővé teszi, hogy az eddigieknél jobb körülmények közé kerülve, személyre szabott megoldásokat kínálva elindulhasson legalább egy részük társadalmi integrációja. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat (MMSZ) több mint tíz éve végez utcai szociális munkát Budán. Tapasztalataik szerint az utcán élő hajléktalanok gondozása, társadalmi integrációja a szociális munka eszközrendszerével, a jogi és szakmai keretrendszer adta lehetőségeken belül az esetek egy részében jó színvonalon és eredményesen végezhető. A hatékony, utcai létforma felszámolását célzó szociális munka azonban csak személyre szabott, egyedi, akár az intézményrendszeren kívüli segítségi formákat is felhasználó módszerekkel, a helyi önkormányzatokkal szorosan együttműködve valósulhat meg, mely nemcsak az ügyfelek érdekeit, de a helyi várospolitikai, szociológiai, ökológiai, építészeti, stb. szempontokat is figyelembe veszi.

Jelenleg 100-120 hajléktalan él a kerületben, de csak körülbelül 60-70 ember tartózkodik állandó jelleggel a Hegyvidéken, közülük kerülnek ki azok, akik a rehabilitációs programba bevonásra kerülhetnek. A programon belüli pénzbeli támogatás lakhatási költségek (átmeneti szálló, munkásszálló, bérleti díj), képzési, foglalkoztatási költségek, háztartási felszerelések, alapvető berendezési tárgyak, egyéb tárgyi eszközök (ruházat, munkaruha), egyéb, a gondozást segítő eszközök (bérlet, orvosi kezelések), valamint a szociális munka díjazására fordítódik.

A támogatott hajléktalanok lakhatásukhoz csökkenő rendszerben kapják a támogatást, elvárás tőlük a folyamatosan növekvő önerő vállalása. Takarékoskodnak, kiadásaikhoz egy ún. lakhatási kalkulációs táblát használnak, ennek segítségével hosszú távra tervezhetik költségeiket. A munkavállalás segítése nem mindig könnyű, többen közmunka programban dolgoznak, de jelen van az életükben az alkalmi munkavállalás is. A szociális gondozók dolga, hogy segítsenek a munka megtartásában, összességében pedig a bevételek tudatos felhasználásában.

A hajléktalan személyek saját maguk alkotta önállósága már megszokott számukra, nehezebben tudják elfogadni az életükben adódó kereteket, ezért az ehhez való készségek, képességek előhívása és a motiváció az egyik legfontosabb feladat.

Összességében az öt év alatt 39 fő került a programba, ennyien kezdték el kialakítani új életüket. Ebből 21 főről tudjuk biztosan, hogy életminősége javult azáltal, hogy lakhatása stabilnak mutatkozik. Változás tapasztalható gondolkodásukban, előre terveznek, előtakarékoskodnak, életük rendszerezettebbé vált. Életmódjuk tartós megváltozásához akár évekre is szükség van, hiszen évek óta tartó munkanélküliségből és utcai életmódból kell életüket újraépíteni. Éppen ezért nehéz már most megmondani a siker mértékét.

Az elmúlt évek átlagos ráfordítása fejenként nem éri el a 300 ezer forintot. Ez bár jelentős kiadás, bármilyen más ellátáshoz nézve nagyon hatékony forrásfelhasználást mutat.

A nők tekintetében a HEP egyik hangsúlyos kérdése, hogy a gyermekgondozási ellátásból a munkaerőpiacra visszatéréshez biztosítja-e a lehetőséget a gyermekek felügyeletére az Önkormányzat. Ugyanez a kérdés összefügg a gyermekek helyzetével is, ahol a demográfiai adatok alapján azt láthattuk, hogy a teljes lakosságon belüli arányuk évről évre nő, vagyis esetükben a legfontosabb kihívás, hogy a növekvő gyermekszámot az intézményi férőhelyek bővítése követni tudja-e. Önkormányzatunk 2010. és 2013. között a növekvő igényekre reagálva 170 %-al növelte bölcsődei férőhelyeit (180-ról 303-ra), és jelenleg is folyamatban van egy uniós pályázat elbírálása a Svábhegyi Bölcsőde bővítésére. Mindeközben az óvodai férőhelyeket – részben a kötelező óvodáztatás 2013. évi bevezetése miatt – ennél is nagyobb ütemben bővítette (2009. óta az idejéig is beleszámolva összesen 513 férőhellyel, amellyel 2017 szeptemberére 1736 férőhelyet biztosít). Ezzel az óvodai férőhelyek a jelenlegi igényeket teljes mértékben kielégítik, de továbbra is nyitott Önkormányzatunk, hogy a korcsoport létszámának növekedéséhez további bővítéseket hajtson végre e területen.

A HEP egyes célcsoportokra vonatkozó adatai közül a fogyatékkal élők helyzetére vonatkozó információk voltak a leghiányosabbak 2013-ban. Egy ekkora településen, mint a Hegyvidék, nagyon nehéz pontos képet kapni a különböző fogyatékkal élők számáról, fogyatékoságuk jellegéről és ennek kapcsán a társadalmi beilleszkedésüket segítő szükségleteikről. A fogyatékoságú emberek problémáinak megismerését korábban nem segítette az sem, hogy kerületünkben nem működtek aktív érdekképviseleti szervezetek. Bár próbálkozások voltak helyi egyesületek működésére, ezek a korábbi években elhaltak, kis részben azt mutatva, hogy az itt élők számára fogyatékoságuk nem jelent olyan problémát, amit egy egyesület révén megoldhatónak látnának, nagyobb részben azt mutatva, hogy a HEP ezen célcsoportja rendkívül nehezen tudja saját érdekeit érvényesíteni, hiszen magának a fogyatékoságnak a megléte még nem vérteti fel az azzal élőket olyan tudással, amivel problémáikat a társadalmunk felé közvetíteni tudnák.

2013-ban a népszámlálási adatok mélyebb elemzésével igyekeztünk teljesebb képet kapni a Hegyvidéken fogyatékkal élőkről⁶.

Az elmúlt két évben újabb próbálkozást tettünk arra, hogy helyi szervezet létrehozása és működtetése megtörténjen nálunk is. Ezúttal sikerrel jártunk: immár több mint egy esztendeje adunk helyet a Budapesti Mozgáskorlátozottak Egyesülete helyi szervezetének, mely kétheti rendszerességgel építi a találkozót, a klubéletet a Hegyvidéken. Az Egyesülettel folyamatos kapcsolatban állunk.

A klubélet kiépítésén és a helyi szervezet megtartásán túl az elmúlt esztendőben házi orvosokon keresztül juttatunk el a célcsoportnak egy kérdőívet, melynek visszaküldésével jelezhetik felénk olyan igényeiket, melyek mindennapjaikat segítik. Amellett, hogy közel fél éven át volt lehetőség a kérdőívek kitöltésére, mindösszesen 16 értékelhető kérdőív érkezett vissza hozzánk. A válaszadók közül 6 személynek a Szociális Központ segíteni tud, 5 esetben még csak a lehetőségeikkel szeretnének tisztában lenni az érintettek. A fennmaradók 21 év alatti, családi környezetből mindennap iskolába járó gyerekek vagy fiatal felnőttek, akiket a hét minden napján szüleik (vagy egyedülálló szülője) szállítanak, illetve kísérik az intézménybe. Állapotukból kifolyólag folyamatos felügyeletre, kísérésre szorulnak, ami a szülőknek állandó kööttséget jelent, munkájukat, mindennapi életüket e kööttség behatárolja. A támogató szolgáltatás adta lehetőség (szállítás, kísérés) valós segítséget, könnyítést jelenthet nekik.

Képviselő-testületünk döntését követően támogatni fogjuk az érintettek szállítását (elsősorban oktatási intézménybe történő eljutását).

Az elmúlt két esztendőben a fogyatékkal élő gyermekek körében egy nappali intézményi ellátási igény merült fel, melyhez támogatással segítette Önkormányzatunk az érintett családot. A felnőttek esetében régen fennálló problémára, a bentlakásos intézményi ellátás megoldására az elmúlt másfél évben folyamatos tárgyalásokat folytattunk az Emberi Erőforrások Minisztériumával, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal. A tárgyalások eredményeképpen remélhetőleg hamarosan megvalósul a támogatott lakhatási szolgáltatás.

2017. június

⁶ a kutatásunk eredményei a 2013-as felülvizsgálati anyag végén megtalálhatóak